

M.A. (PART-II)

- HISTORY -

HISTORICAL METHOD AND PHILOSOPHY OF HISTORY

(PAPER - V) (JAN-2020)

[Time: 3 Hrs]

[Marks: 100]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:**
1. Attempt any four questions.
  2. All questions carry equal marks.

- Q. 1** Explain the term history and examine its scope.
- Q. 2** Discuss briefly the importance of Auxiliary science in historical research.
- Q. 3** In what way did an historian establish the authenticity of historical sources?
- Q. 4** Give an account of the logical process in the presentation of result of historical research.
- Q. 5** Describe Footnoting and Bibliography as referencing styles with suitable example.
- Q. 6** Critically examine the theological school in philosophy of history.
- Q. 7** Analyse the role of Ranjit Guha in the development of subaltern school of history.
- Q. 8** **Comment on:**
- a) Marxist school of Indian historiography
  - b) Orientalist school of Indian historiography

*****

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र. १ इतिहास या शब्दाचे विश्लेषण करा व त्याच्या व्याप्तीचे परिक्षण करा.
- प्र. २ ऐतिहासिक संशोधनामध्ये सहाय्यकारी शास्त्रांचे महत्व संक्षिप्त चर्चा करा.
- प्र. ३ इतिहासकार कशाप्रकारे इतिहास साधनांची वस्तू-निष्ठता प्रस्थापित करतो?
- प्र. ४ इतिहास संशोधनाच्या निष्कर्षाच्या सादरीकरणातील तार्किक प्रक्रियेचा खुलासा करा.
- प्र. ५ तळटीप आणि संदर्भसूची या दोन्ही पद्धतींचे उदाहरणासह वर्णन करा.
- प्र. ६ इतिहासाच्या तत्वज्ञानातील धार्मिक विचार प्रणालीचे चिकित्सक परीक्षण करा.
- प्र. ७ इतिहासाच्या वंचितवादी लेखनातील रंजितगुहाच्या भूमिकेचे विश्लेषण करा.
- प्र. ८ भाष्य करा:
अ) भारतीय मार्क्सवादी इतिहास लेखन
ब) भारतीय पौरात्यवादी इतिहास लेखन

*****

M.A. (PART-II)

- HISTORY -

HISTORY OF U.S.A. IN 20TH CENTURY

(PAPER - VII) (JAN- 2020)

(3 Hours)

(Total Marks : 100)

N.B. : 1. Write any four questions.

2. All questions carry equal marks.

- 1) Discuss in detail the Socio-economic and Political conditions of U.S.A. at the turn of 20th century.
- 2) Examine the progressive movement of U.S.A.in between 1900-1919 A.D.
- 3) Describe in detail on the emergence of U.S.A. as a world power after World War-I.
- 4) Explain the importance of New Deal Policy in USA and state the role of Franklin D. Roosevelt.
- 5) Review on the Reconstruction Policy of U.S.A. after World War-II.
- 6) Give a brief account on Civil Rights Movement in U.S.A.
- 7) Analyze the foreign Policy of U.S.A. during World War - I.
- 8) Write short notes on **any two** of the following :
  - a) Cold War
  - b) Art and Literature
  - c) Society and culture.
  - d) Development of Science and Technology

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

सूचना : १. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

२. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- १) २० व्या शतकाच्या सुरुवातीची अमेरिकेची सामाजिक-आर्थिक आणि राजकीय परिस्थितीची चर्चा करा.
- २) इ.स.१९०० ते १९१९ दरम्यानच्या प्रागतिक चळवळीचे परीक्षण करा.
- ३) पहिल्या जागतिक महायुद्धानंतर अमेरिका एक महासत्ता म्हणून कशी उदयास आली याचे वर्णन करा.
- ४) अमेरिकेतील नवीन आर्थिक धोरणाचे महत्त्व सांगून त्यामध्ये फ्रान्क्लीन डी. रूझवेल्ट यांचे योगदान सांगा.
- ५) दुसऱ्या जागतिक महायुद्धानंतरच्या अमेरिकेतील आर्थिक पुनर्रचना कार्यक्रमाचा आढावा घ्या.
- ६) अमेरिकेतील नागरी हक्क चळवळीची थोडक्यात माहिती लिहा.
- ७) पहिल्या जागतिक महायुद्धादरम्यानच्या अमेरिकेच्या परराष्ट्र धोरणाचे विश्लेषण करा.
- ८) खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा :
  - अ) शीत युद्ध
  - ब) कला आणि साहित्य
  - क) समाज आणि संस्कृती
  - ड) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील विकास

M.A. (PART-II)

- HISTORY -

HISTORY OF BUDDHISM AND JAINISM UPTO 1000 A.D.

(PAPER - VIII) (JAN- 2020)

(Total 100 Marks)

N.B.: 1. Attempt any four questions

2. All questions Carry Equal Marks

1. Examine Buddhist Art and Architecture as representatives of Buddhist Teaching, Philosophy, and Stories.
2. Give an account of the life of Buddha from Dhammachakrapravartan to Mahaparinirvan.
3. Analyze the literature produced by Buddhist councils.
4. Review the contribution of Ashoka to the spread of Buddhism outside India.
5. Evaluate Agamas literature as the main source history of Jainism.
6. Write a detailed note on the importance of Six Dravyas in the Teaching Jainism.
7. Explain the proceeding of the three Jain Councils.
8. Comment on **any two** of the Following
  - a) Tripitakas
  - b) Mahavira and Kevaldhyana
  - c) Nine Tatvas
  - d) King Samprati

*****

मराठी रुपांतर

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: 1. कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

- प्र.१ बौद्ध धर्माची शिकवण, तत्वज्ञान आणि कथा यांचे प्रतिक म्हणून बौद्ध कला आणि स्थापत्याचे परीक्षण करा.
- प्र.२ धम्म चक्र प्रवर्तन ते महापारीनिर्वाण पर्यंतच्या काळातील बुद्धाच्या जीवन क्रमाची माहिती द्या.
- प्र.३ बौद्ध परिषदेमध्ये तयार झालेल्या वाड्मयाचे पृथकरण करा.
- प्र.४ भारताबाहेर बौद्ध धर्माच्या प्रसारासाठी अशोकाने केलेल्या योगदानाचे आवलोकन करा.
- प्र.५ जैन धर्माच्या इतिहासाचे प्रमुख साधन म्हणून आगम वाड्मायचे मूल्यमापन करा.
- प्र.६ जैन शिकवणीतील षड्द्रव्यांच्या महत्वावर सविस्तर टिप्पणी लिहा.
- प्र.७ तीन जैन धर्म परिषदेचे कामकाज स्पष्ट करा.
- प्र.८ खालीलपैकी कोणत्याही दोहोंवर भाष्य करा.
अ) त्रिपिटक
ब) महावीर आणि केवलज्ञान
क) नऊ तत्वे
ड) राजा संप्रति

*****

M.A. (PART-II)

- HISTORY -

**SOCIAL & ECONOMIC AND ADMINISTRATIVE HISTORY
OF THE MARATHAS (1600 - 1818 A.D.)**

(PAPER - X) (JAN- 2020)

Time- 3 Hours

Q. P. Code: 36723

Total Marks: 100

N.B.: 1. Attempt any **four** questions.

2. All questions **carry equal** marks.

1. Critically assess the sources of Maratha history written in Marathi Languages.
2. Enumerate the causes and effects of Bhakti Movement.
3. Examine the main features of military and judicial administration of the Marathas.
4. Give an account of castes, class and untouchability system during the Maratha period.
5. Write a detailed note on the sources of state income and items of state expenditure of the Marathas.
6. Review the currency and banking system during the period of your study.
7. Evaluate the education system and literature during period of the Marathas.
8. Write a short note on **any two** of the following.
  - a) Influence of geographical factors on socio-economic life of Marathas.
  - b) Village Community
  - c) Position of Women
  - d) Nature of Vatandari

*****

(मराठी रूपांतर)

वेळ - ३ तास

एकूण गुण-१००

सूचना - १) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. मराठ्यांच्या इतिहासाच्या मराठी भाषेतील साधनांचे चिकित्सक मुल्यांकन करा.
२. भक्ती चळवळीची कारणे आणि परिणाम नमूद करा.
३. मराठ्यांच्या लष्करी आणि न्याय प्रशासनाच्या मुख्य वैशिष्ट्यांचे परीक्षण करा.
४. मराठ्यांच्या कालखंडातील जात, वर्ग आणि अस्पृश्यता पद्धतीची माहिती द्या.
५. तुमच्या अभ्यासक्रमाच्या कालखंडातील राज्यांची उत्पन्नाची साधने आणि विविध खर्चाच्या बाबींवर विस्तृत टीप लिहा.
६. मराठा कालखंडातील चलन आणि बँकिंग पद्धतीचा आढावा घ्या.
७. मराठा कालखंडातील शिक्षण पद्धती आणि साहित्याचे मूल्यमापण करा.
८. थोडक्यात टीप लिहा. (कोणतेही दोन)

अ) मराठ्यांच्या सामाजिक-आर्थिक जीवनावरील भौगोलिक घटकांचा परिणाम

ब) गावगाडा

क) स्त्रियांची स्थिती

ड) वतनदारीचे स्वरूप